

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תוכב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תוכב"א:

הזלה"נ - 4:57 / צאת השבת [ר"ת] - 6:51

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ועשו ארון עצי שיטים וגו'. (כה. י.), בגמרא יומא דף ג' כתוב אחד אומר ועשית לך ארון עץ ובפרשת עקבו, וכתוב אחד אומר ועשו ארון עצי שיטים הא כיצד כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום ופירש"י שם בזמן שהן עושין רצונו של מקום נקראת על שמן. ואולי אפשר לפרש שהכתוב בא להגיד שבזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום אל יתרפה היחיד ממלאכת התורה, אלא יעשה לבדו ארון לד'.

או יאמר שבזמן שאין הרבים עושין רצונו של מקום, אע"פ שרוצים לעזור לעשיית הארון, אל ישתתף עמהם אלא יעשה לבדו, וגדר הדבר יובן עפ"י אמרם "עושין רצונו של מקום" או "אינם עושים רצונו של מקום", ולא אמרו כבעלמא ששומרים התורה והמצוה או לא. כי מיירי שאמנם מקיימים מצוות אבל לא כרצונו של מקום אלא כפי דעתם המשובש ודרך חיצונים, ובכה"ג נאמר שיעשה הארון לבדו ולא ישתתף עמהם.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

ועשית שלחן וגו': ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב. (כה. כג, כה), ברש"י, על המסגרת היתה, ובארון כתב רש"י: זר זהב. כמין כתר מוקף לו סביב, למעלה משפתו, שעשה הארון החיצון גבוה מן הפנימי, עד שעלה למול עובי הכפורת ולמעלה הימנו משהו, וכשהכפורת שוכב על עובי הכתלים, עולה הזר למעלה מכל עובי הכפורת כל שהוא, והוא סימן לכתר תורה ע"כ, ההתבוננות בזה כי יש כתר לשלחן הוא כתב מלכות ויש כתר לארון הוא כתר תורה אבל חלוקים בענינם, כי כתר מלכות עשוי בידיים מבחוץ כדבר בפני"ע, אבל כתר תורה הוא מגוף הארון ומתגלה ע"י שימת הכפורת על הפנימי אז מתגלה הכתר מעצמו ע"י הארון החיצוני הגבוה ממנו, והוא מעצמותו של ארון. וכן כתר מלכות בעולם שמלבישים בו את המלך, ומגדלים אותו כמבואר ברמב"ם הלכות מלכים, אבל כתר תורה לא יתכן אלא ע"י האדם בעצמו ע"י עמלו בתורה לשמה, כתר תורה אי אפשר להדביקו מבחוץ אלא נעשה מעצמו, והוא בעצמותו, ודייקא ע"י שימת הכפורת לתוכו במקום נמוך, במידת ענותנותו ופנימיותו מתגלה יותר ויותר.

(שם)

מאמר "כתבם על לוח לבך"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש פרשת ויקהל- נאמר בשב"ק פרשת ויקהל שנת תשס"ח לפ"ק ושייך גם לפרשתן והכנה לפורים]

בדוגמאות עליונה צלם דמות תבנית העולמות הקדושים וסדרי פרקי המרכבה המה יסד דוד ושמאל הרואה הכל מיד ה' עליהם השכיל כל מלאכות התבנית כו' ז"ש בתנחומא ר"פ פקודי שהוא שקול נגד בריאת העולם ומונה שם כסדרן כלל הענינים שהיו בבריאה שהמה היו ג"כ במשכן כו' ולכן האדם מעם הקדש שכולל ג"כ כל סדרי בראשית וסדרי המרכבה כלל הבריאת כולה הוא ג"כ דוגמת ותבנית המשכן והמקדש וכל כליו מכוון בסדר התקשרות פרקי אבריו וגידיו וכל כחותיו וכן מחלק בזוהר כלל תבנית המשכן וכליו שהמה רמוזים כולם באדם אחד באחד יגשו כסדר לזאת הרי כי ודאי עיקר ענין הקדש והמקדש ושריית שכינתו ית' הוא האדם שאם יתקדש עצמו כראוי בקיום המצות כולן שהם תלויין ג"כ בשורשן העליון בפרקי אברי השיעור קומה כביכול של כלל כל העולמות כולם כו' וכמאמרם ז"ל ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כו'.

וזה שארז"ל גדולים מעשי צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאלו במעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים כו' כי כן באמת שהצדיקים ע"י מעשיהם הרצויים לפניו יתברך הן הם מקדש ה' ממש וי"ל עד"ז הכתוב ועשו לי מקדש גו' ככל אשר אני מראה אותך וגו' וכן תעשו ורז"ל דרשו וכן תעשו לדורות ולדרכינו י"ל ג"כ שר"ל אל תחשבו שתכלית כוונתי הוא עשיית המקדש החיצוני אלא תדעו שכל תכלית רצוני בתבנית המשכן וכל כליו רק לרמוז לכם שממנו תראו וכן תעשו אתם את עצמיכם שתהיו אתם במעשיכם הרצויים כתבנית המשכן וכליו כולם קדושים ראויים ומוכנים להשרות שכינתי בתוכם ממש זהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם דייקא שככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן עכ"ל.

דברנו בענין תורה שבע"פ שהוא דייקא לא בכתב כיון שהוא מעצמותו של אדם, ומזה קרנו אור פני משה משיירי הדיו והוא לא ידע, כי זו עצמותו של התלמיד חכם מה שהתלמיד ותיק עתיד לחדש, דהיינו מה שזוכה להשיג בעמלו, מה שרמוז בתורה שבכתב אלא שמתגלה רק מתוך יגיעתו, וכמש"כ ברש"י גיטין (דף ו: ד"ה דאסכים) שהוא סוד שהקב"ה מגלה לו.

התורה שבכתב מונחת בארון, אבל המנורה הוא בבחינת תורה שבע"פ כמש"כ בחתם סופר (פרשת תצוה) ובהעמק דבר (כו. כ.), ובאמת כן הוא, שהמנורה צריכה הטבה והדלקה בכל יום, יגיעה תמידית יומם ולילה, ולא איברא לילה אלא לגירסא, שהיא זמן ההדלקה.

ויעויין במש"כ הב"ח בהלכות ברכת התורה (סי' מז) לעסוק בד"ת שתתעצם התורה באדם ברמ"ח ושס"ה, וכמש"כ בבית הלוי (בהקדמה לשו"ת) כי לב האדם הוא קלף שהתורה כתובה שם - כתבם על לוח לבך (משלי ג. ג.).

ויוכן בזה ענין חכמת לב הנאמר בכלי משכן, וה"בלב כל חכם לב נתתי חכמה" (לעיל לא. ו.), דלכאורה החכמה היא במוח? אבל אינו כן, אלא כל זמן שהחכמה רק במח אין האדם אלא חמור נושא ספרים - וידעת והשבות אל לבבך (דברים ד. ט.), תמצית החכמה היא בלב וממנו באה הקדושה הנצרכת להיות לכלי משכן הראויים להשראת השכינה עליהם, וצריך האדם שההשגה של המשכן תהיה קשורה בעצמותו בפחד ויראה, ובהכנה של "בצל קל היית", והיא האהבה הפנימית להשגת דבר ד', ובוזה נתגלו לבצלאל וחכמי לב ההשגות הנצרכות לעבודת המשכן.

ועוד יותר כתב בנפש החיים (שער א פ"ד בהגה), וז"ל: "כי המשכן והמקדש היו כוללים כל הכחות והעולמות וכל הסדרי קדושות כולם כל בתיו וגנזכיו עליותיו וחדריו וכל כלי הקדש כולם היו

בפנימיות גמורה כמו ביוה"כ שג"כ האדם הוא בכל פנימיותו לפניו ית"ש.

[ואפשר שהוא שפורים לפני פסח, שע"י הנהגת הנס של פורים נתחזק ביתר אהבת הנס של יציא"מ ג"כ, וכמו שכתב רש"י במגילה (דף ו: ד"ה גאולה) לקרב גאולה לגאולה, ובגמ' שם שלכן עיקר פורים באדר ב'].

וזהו דאמרינן בגמרא שבת (ס) מכאן מודעא רבה לאורייתא, שהכל תלוי בפנימיות, ואכן בפורים בחיצוניות לכאורה אין כלום, והפנימיות הוא הכול, עד שנאמר על יוה"כ שהוא 'כפורים', כדאיתא בספרים הקדושים.

ולא ביום אחד יעשה, עוד יש שלשה שבתות לפורים, וצריכים לעבוד על זה שתהיה עבודת ד' בפנימיות. ומהו הדרך? אמנם ודאי צריך ללמוד מוסר, אבל סו"ס העיקר היא היגיעה בתורה שבע"פ שהוא 'כתבם על לוח לבך', לעמול בתורה ולבקש האמת בתורה, תורה לשמה, ההבנה האמיתית מגיעים אליה רק ע"י עמל ויגיעה, ותפילה שהיא עבודה שבלב, כולנו קבלנו עלינו להיות בני תורה אבל חסר עדיין בהקיום, וימי פורים מסוגלים לזה כאמור (עי' עוד בזה בספר בית אב שיחות החדש פרשת ויקהל - פקודי מאמר ג השייך לענייננו).

נמצא שעיקר השראת השכינה תלויה בהשראת השכינה בלבו של אדם, שהוא בחינת הקודש הקדשים של האדם, והמשכן והמקדש שבבנין הם רק הצורה החיצונית כאמור שם. ונראה שיוכן בזה מאמרם ז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"א) כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו. ולמה? שאם היה כלל ישראל פועל שתהא השכינה שרוי בלבם ממילא היה נבנה ביהמ"ק בימיו.

ובפורים נאמר קיימו מה שקבלו כבר (שבת דף פח.), ופירש"י (ד"ה בימי) שחזרו וקבלו מאהבת הנס. ולבאר דברי רש"י, דכתיב אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (לעיל כ. ב.), ובמכילתא שם איתא המשל ממי שבקשוהו להיות מלך וא"ל עד שאבנה לכם רחובות ובתים ואח"כ תוכלו לקבל מלכותי, כי קשורים תהיו בהכרת טובה. והנה ביציא"מ אמרינן בהגדה של פסח שיראה האדם עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, אבל בפורים היתה הגאולה אצלם ממש. אצל כל אחד ואחד, זוהי אהבת הנס בפועל.

בקבלת תורה עדיין היה חסר קצת בקיום הקבלה באהבת הנס [ועדיין היה קצת בבחינת ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו (עח. לו.) כאשר דברנו מהתוספתא (ב"ק פ"ז ה"ג)]. אולם בפורים נשלם אותו החסר והיתה אהבת הנס במילואה,

דעת תורה

מכתב עוז מהו"כ עט"ר רבינו הגדול מרן ראש הישיבה שליט"א

בענין ההתייחסות לספר 'פשוטו של מקרא' שי"ל לאחרונה

* * * *

בס"ד

שבט תשפ"ג לפ"ק

לכבוד ידידי תלמידי הרה"ג ר' בצלאל וייס שליט"א.

הבאת לי קונטרס מחאה מרבנים חשובים נגד ספר אפקורסי שנתפשט בציבור ר"ל, ושם מאמרים חשובים וחריפים כדין תורה שצריכים לבער חיבור זה, מה שאתה מבקש ממני להצטרף למחאתם, אמנם ודאי הנני, אבל מה צריכים לדידי כיהודה ועוד לקרא.

רש"י הקדוש הי' כמלאך השם שנשלח מן השמים לגלות תורה שבכתב ושבע"פ אזנים לתוה"ק והוא הי' מוסר נפשו לנדוד בכל ארצות אירופא לפרסם אמיתה של תורה וסודה על פי קבלת אמת, להקדים פירוש התורה ע"פ סוד לאמיתה וכבר ידוע שגדולי האפיקורסים לחמו נגד פי' רש"י. ובפרט פירוש החומש, שרשב"ם כתב פירוש רש"י על הגמרא גם אני יכול לעשות אבל פירוש חומש לא אוכל לעשותו עכ"ל.

שמעתי בבריסק שהי' חכם קדמון שעשה פירוש על פי קבלה וכשרצה להדפיסו אמרו שהוא ארוך יותר מדי, וקיצר אותו ואמרו לו גם זה ארוך מדאי וסוף דבר נתברר שאותיות ספרו הם אותיות פירוש רש"י. גס אני זוכר שמרן הגרי"ז זצ"ל הקפיד מאד ללמוד פירוש רש"י לחומש ככתיבתו בלי שום הוספה או ביאור, וכן שמעתי מכמה גדולי ישראל, ואני שמעתי שמרן למד פירוש רש"י כל שבוע כפי יכלתו (א.ה. הכוונה בזה למש"כ מרן רה"י שליט"א בספר 'הדור והתקופה' עמ' י"ח - י"ט עיי"ש). וכן החזו"א זצ"ל הקפיד על המלמדים לדייק פי' רש"י בחומש. אמרו לי שהיתה תקופה אצל אדמו"ר המהרי"ץ דושינסקיא זצ"ל שלמד עם התלמידים חומש רש"י לפני השיעור. בקיצור, פירוש רש"י על החומש הוא שורש אמונתנו.

לפני יותר ממאה שנה הי' אפיקורס מפורסם שהדפיס פירוש על חומש בשם "ביאור" והי' עם בקיאות גדול ונתפשט מאד בעם שבאשכנז עד שמצאו שהוא כולו אפיקורסות, שמו משה מנדלזון ועיקר הסיבה שרוב יהודי אשכנז שפירשו ונתקלקלו והלכו "שטודירען" הי' מחמת השפעתו, סוף דבר בניו השתמדו וממנו שורש הציונות. ואני זוכר בימי ילדותי תלמידי חזרו והדפיסו ספרו ומכרו בזול לבתים חרדים, כמובן שמחו על זה ורוב החרדים ביערוהו מביתם ויחידים שלא עשו כן אני יודע שבניהם התקלקלו.

וזה המחבר החדש עם ספרו לא המציא חדשות וצריכים לבער את "ביעורו" מבתי ישראל וכל בתי מדרשות, ופירוש רש"י זצ"ל שקדם לו וסתר האפיקורסות שלו יעמוד לנו לנצח.

13.3
התלמידים